

des Rades AK. 2, 8, 24. TRIK. 3, 3, 288. H. 756. H. an. MED. RV. 5, 43, 8. चक्रे नाभिरिव श्रिता 8, 41, 6. अयमीयत स्तुत्युगिरश्चैः स्वर्चिर्नाभिना (1) चर्षणिप्राः 6, 39, 4. AV. 3, 30, 6. 11, 7, 4. 10, 8, 84. CAT. Bn. 14, 5, 5, 14. अरा इव रथनाभि संकृताः MUND. UP. 2, 2, 6. MBH. 1, 726. आनाभि निर्मज्जंश्च रथचक्राणि शोणितैः 7, 6241. अरैः संधार्यते नाभिर्नाभि चाराः प्रतिष्ठिताः PAKṢAT. 1, 93. VARĀH. BH. S. 86, 18 (99). 19 (100). 28 (109). 45 (126). नाभि 22 (108). भचक्रनाभि in der Nabe des Sternensrades d. i. in der Mitte des Zodiaks Sūryas. 14, 7. त्रिर्नाभि dreinabig RV. 4, 164, 2. MBH. 13, 7376. Bnig. P. 3, 21, 18. 5, 21, 13. अभयतो 7, 9. षष्ठाभि MBH. 1, 727. 3, 10645. — 3) f. Nabel so v. a. Mittelpunkt; nach den beiden vorangehenden Bedeutungen sowohl die räumliche Mitte als das die Theile Zusammenhaltende: मूर्धा दिवो नाभिरग्निः पृथिव्याः RV. 1, 59, 2. 143, 4. 2, 3, 7. 3, 5, 9 u. s. w. VS. 1, 11, 11, 76. भुवनस्य RV. 1, 164, 84. 185, 5. VS. 23, 59. दिवः RV. 3, 4, 4. 9, 12, 4. विश्वस्य नाभिं चरंता ध्रुवस्य 10, 8, 3. यज्ञानाम् 6, 7, 2. अमृतस्य 2, 40, 1. 5, 47, 2. AV. 4, 11, 6. वैश्वानर नाभिरसि क्षितीनां स्थणैव ज्ञानो उपमिथ्यन्थ 1, 59, 1. KĀṬH. 10, 4. एतत्तु नागलोकस्य नाभिस्थाने स्थितं पुरम् MBH. 5, 3547. यस्य (इलावृतस्य) नाभ्यामवस्थितः सर्वतः सौवर्णः कुलगिरिराजो मेरुः Bnig. P. 5, 16, 7. = प्रधान TRIK. 3, 3, 288. H. an. so v. a. Haupt: कृतस्त्रस्य नाभिर्नृपमाउलस्य RAGH. 18, 19; nach dem Schol. in der Calc. Ausg. = प्रधान. (दशरथः) उपगतो ऽपि माउलनाभिताम् (दादशराजमाउलस्य नाभितो प्रधानराजतो चक्रवर्तित्वम् Schol. in der Calc. Ausg.) RAGH. 9, 15. Nach TRIK. H. an. und MED. als m. = मुख्यराज् das Haupt unter den Königen; nach AK. 3, 4, 22, 189 (vgl. 2, 20). TRIK. und MED. auch = तत्र, तत्रिय Krieger. — 4) f. die enge Verbindung zwischen Verwandten: Verwandtschaft, Geschlechtsgemeinschaft; vom Ort: Heimath; concret: Engverbundener, Verwandter, Freund: इयं मे नाभिरिह मे सधस्थम् RV. 10, 61, 19. 18. सा नो नाभिः परमं ज्ञामि तन्नो 10, 4. अयं नामा वदति वल्गुवो गृहे 62, 4. स्वात्सख्यादर्ष्यां नाभिमेमि 124, 2. 1, 164, 33. मा वामन्ये नि यमन्वेयन्तः स पद्दे नाभिः पूर्या वाम् 4, 44, 5. प्रज्ञो लष्टा विध्यतु नाभिमुत्से 2, 3, 9. 40, 4. 1, 108, 9. 3, 5, 5. 10, 64, 13. AV. 12, 1, 40. तव नाभिः पृथिव्यामधि योनिरित् VS. 11, 12. 10, 8. 20, 1. concret: अज्ञः पुरो नीयते नाभिरस्य RV. 4, 163, 12. मित्रस्य गर्भो वरुणास्य नाभिः 6, 47, 28. VS. 13, 42. 44. 50. अमृतस्य RV. 3, 17, 4. pl.: तेषां देवेष्वयतिरस्माकं तेषु नाभयः 1, 139, 9. अमृतस्य AV. 12, 3, 41. ऋतस्य योनां समरत्तु नाभयः RV. 9, 73, 1. नाभि m. = गोत्र UNĀDIVA. im SAMKSHIPTAS. ÇKDr. — 5) f. = मृगनाभि Moschus TRIK. H. an. MED. ० गन्धर्मिगाणाम् MCH. 33. Moschusthier (das gramm. Geschlecht nicht zu erkennen) Bnig. P. 3, 21, 44. 4, 6, 21. 5, 3, 1. fgg. — 6) m. N. pr. eines Grosssohnes des Prijavrata (vgl. नाभिगुप्त, नाभिवर्ष), Sohnes des Āgnidhra und Vaters des Rshabha VP. 162. 163. Bnig. P. 5, 2, 19. 3. 1. NĀRAS. P. 30 im ÇKDr. des Vaters Rshabha's, des ersten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpiṇī, H. 36; vgl. CAT. 3, 7. — Das Wort ist wohl auf नक् zurückzuführen: der Nabel bindet das Kind an die Mutter; vgl. WEBER in Ind. St. 1, 326, N. — Vgl. नाभ, अय्यनाभि, घन०, रजत०, वृष०, स०, सु०, 2. नभ्य.

नाभिक (von नाभि) 1) am Ende eines adj. comp.: षष्ठाभिक sechsnabig MBH. 12, 8946. — 2) f. आ a) nabelähnliche Vertiefung CAT. Bn. 3, 3, 2, 34. 2, 10. — b) eine best. Pflanze, = कटुभी Achyranthes atropurpurea

Lam. Riān. im ÇKDr.

नाभिकण्टक (ना० + क०) m. = अर्वात ÇABDAR. im ÇKDr. = vulg. गौ-उ ÇKDr. Dieses bedeutet nach HAUGHTON Anschwellung; also gleichbedeutend mit नाभिगुटक.

नाभिकपुर (नाभिक nabelähnlich + पुर) n. N. pr. einer Stadt der Uttarakuru: ० पुरं भूमेर्नाभिमिवापरम् BRAHMA-P. in Verz. d. Oxf. H. 19, b, 10.

नाभिगुटक (ना० + गु०) m. Anschwellung des Nabels, Nabelbruch TRIK. 2, 6, 10.

नाभिगुप्त (ना० + गुप्त) N. pr. eines Varsha in Kuçadvipa Bnig. P. 5, 20, 15. Das Wort bedeutet von Nābhi behütet; der Beherrscher von Kuçadvipa ist Hiraṇyaretas, ein Sohn Prijavrata's, der die sieben Varsha seines Dvīpa unter seine sieben Söhne vertheilt; Nābhi wird wohl der Name eines dieser sieben Söhne sein, der also hier kein Sohn Āgnidhra's, wohl aber ein Grosssohn Prijavrata's wäre. — Vgl. नाभिवर्ष.

नाभिगोलक (ना० + गो०) m. = नाभिगुटक ĠATĪDR. im ÇKDr.

नाभिज (नाभि + ज) m. der aus dem Nabel (Vishṇu's) Hervorgegangene, Bein. Brahman's DEAR. im ÇKDr.

नाभिजन्मन् (ना० + ज०) m. dass. TRIK. 4, 1, 27. H. 213, Sch.

नाभिनाडी (ना० + ना०) f. Nabelschnur WILS. गर्भनाभिनाडी Suçr. 1, 324, 3. — Vgl. गर्भनाडी.

नाभिनाला (ना० + ना०) f. dass. TRIK. 2, 6, 11. 3, 3, 325. तद्ङ्कशय्याच्युतनाभिनाला कञ्चिन्मृगीणामनघा प्रसूतिः RAGH. 5, 7. Nach dem Schol. in der Calc. Ausg. ० नाल n.

नाभिभू (ना० + भू) m. = नाभिज H. 213.

नाभिमान (1. न + अभि०) m. Demuth MBH. 12, 9746.

नाभिमूल (ना० + मूल) n. die Gegend unmittelbar unter dem Nabel VARĀH. BH. S. 49, 13.

नाभिवर्धन (ना० + वर्ध०) n. das Abschneiden der Nabelschnur: प्राङ्नाभिवर्धनात्पुंसो ज्ञातकर्म विधोयते M. 2, 29 = M. 3, 12484. Nach KULL. = नाभिच्छेदन. Nach WILS. bedeutet das Wort auch Nabelbruch und Wohlbeilichheit.

नाभिवर्ष m. n. der von Nābhi, dem Sohne Āgnidhra's, beherrschte Varsha, = भारतवर्ष NĀRAS. P. 30 im ÇKDr.

नाभिर्लै adj. von नाभि gaṇa सिध्मादि zu P. 5, 2, 97. Uśéal. zu UNĀDIVA. 4, 125. — Vgl. नाभील.

नाभील n. 1) die Schamgegend beim Weibe H. an. 3, 657. MED. l. 101.

— 2) Nabelbruch MED. — 3) Nabelvertiefung H. an. — 4) Beschwerde, Noth MED.

नाभेय (von नाभि) m. patron. des Rshabha, 1sten Arhant's der Gaṇa, CAT. 1, 283. 2, 600. 603.

नाभ्य (wie eben) adj. aus dem Nabel hervorkommend, im Nabel befindlich: पद्म Bnig. P. 3, 4, 13. स्वनाभ्यपादम् 1, 26. Als Beiw. Çiva's neben नाम MBH. 12, 10364; wohl im Mittelpunkt befindlich.

1. नाम am Ende eines adj. comp. = नामन् Name: सत्यनामाम् (अयो-ध्याम्) R. GORR. 2, 109, 47.

2. नाम adv. s. u. नामन्.

नामक am Ende eines adj. comp. von नामन् Name: कृत० dem ein